

Довідаємося з цієї статті, що „руський“ табор був пересвідчений, що наростаюча економічна криза в Польщі і складне міжнародне становище доведуть до консолідації внутрішніх сил у Польщі, а тим самим до розумного й об'єктивного вирішення положення польського населення. Трагедія Росії дала відрадієній Польщі ідеальну спробу ліквідувати вікову польсько-руську ворожнечу. Та в тому напрямку не зроблено нічого.

„Справа не посулася ані на крок далі, ще поза розбирання руських церков, закриття руських шкіл, колонізації руської землі, безкоштовних гістеричних вискоків Курерків і безпідставних три в п'ять разів упередження — на польсько-руській фронті без перемін і тепер, коли навіть німці і французи, в дещо дитячі вісяє страхлі Вердена, йдуть на явне братання. Навіть гірше, бо можна навіть здогадуватися, що недалеко вже німецько-французьке порозуміння буде тією силою, яка підпорядкує собі польських політиків і спрямує їх проти Руси, по звичайній дилі найменшого спротиву. Можливо також, що підсилення польський натиск на Русь вже є наслідком світового перенесення польської експансії на Схід з огляду на освіднення польськими політиками неминучого їх відступу на Заході. Коли це так, то в даному явищі не найдемо нічого нового. Є не лише спроба повторити старий досвід, відійти від німецького молота в бік руського ковала. Такий маневр не може викликати в душі руського народу нічого, крім співчуття з приводу малодушності і короткозорості його ініціаторів“.

З огляду на такий стан річей „Руський Голос“ закликає до спротиву „в межах закону і конституції“, до національної солідарності, до усунення міжпартійної гризні, до організації і праці.

Очевидно, всі ці поклики не можуть мати ніякого реального значіння, бож наші „руські“ своєю ніби то національною окремішністю в основі розбивають національну солідарність і проповідують всякого роду сепаратизми в ділянці національно-політичній, культурній, економічній, віросповідній і якій хоче. Доказом цього є хочби стаття „Боротьба за незалежність уніятської церкви в Підкарпатській Русі“ (ч. 79 з 10 см.). Довідаємося з цієї статті, що уніятська церква на Закарпатті повинна визволитися від яких-небудь впливів уніятської церкви в Галичині, бо уніятське духовенство в Галичині — то суцільний самостійницький табор, а духовенство Закарпаття — то люди руських переконань, з яких частина (більшість) — Ред.) є настроєна мадярофільськи. Тому то закарпатське громадянство дуже невдоволене появою оо. Василіяна на Закарпатті, яких робота зводиться „до підсилення релігійного фанатизму,

наслідження самостійництва і після того поганблення роздору і дезорганізації в рядах білого духовенства“.

Мовляв, оо. Василіяни мають вплив на виховання молоді і вони працюють над випуском кадрів переконаних самостійників серед духовенства і світського громадянства. Ця обставина примусила закарпатське духовенство виступити проти оо. Василіяна.

„Та боротьба проти єзуїтських (себто: василіянських!) — Ред.) посатан є важкою, а часом і непомилливою. Особливо тому, що галицькі Василіяни підчиняються львівському митрополитові гр. А. Шептицькому, а не карпатському єпископові. Відповідальні діячі уніятської церкви на Підкарпатській Русі правдиво освідлюють собі, що про успішну оборону їх церковної самостійності не може бути мови до тієї пори, поки їх церква не визволиться від фактичного підчинення галицькому митрополиту, як свого роду голові уніятської церкви. Тому вони бажають осунути власну митрополію в Ужгороді і в такому випадку мають намір осунути ще одну єпископську кафедру в Густі. В склад карпато-руської митрополії ввійшла би теж принісська дієцезія. На становищі митрополита висувається ужгородського єпископа о. П. Гебеля. З боку чеського уряду ледви чи будуть перепони у тому відношенні, бо він заінтересований у визволенні церков своїх громадян від впливу закордонного фактора...“

О, чеський уряд дуже радо піде на таку пропозицію. Про це не треба навіть сумніватися. Але чи цей церковний сепаратизм буде висловом національної солідарності і єдності?

„Руський Голос“ твердить, що духовенство в Галичині творить суцільний український, а закарпатське руський табор. Беремо до рук той же „Руський Голос“ і в однім виказі пожегта на „Руську Школу“ зустрічаємо таких духовників з північного боку Карпат: о. М. Єдначий з Нагуєвич, о. К. Лагода з Жаба, о. др. Г. Литвинюк із Станиславова, о. др. Я. Медведський із Станиславова, о. В. Микитка із Струтина, о. І. Станчак із Вісоцька, о. В. Бісевич із Долини, о. А. Гукевич із Квасиніна, о. Р. Кокотайло із Туринки, о. Я. Мирончик із Близьки, о. І. Полянський із Стільника, о. В. Вахняник із Далишів, о. П. Галанич з Войткової, о. Д. Гичко з Рипиці, о. П. Яськів з Гановець, о. К. Дольницький із Зазулинців, о. М. Соболевський з Устя Руського, о. В. Стрільний із Вербова, о. Я. Ямолук із Мокшан, о. М. Дуркот із Вільхівця, о. І. Дуркот із Загуриса і о. А. Руденський з Желани.

Коли в одному виказі жертв на рос. школу є 22 духовників, то видно, що табор галицького духовенства не є такий дуже суцільний, а на всякий випадок такі чи інші культурні або традиційні впливи чи політичні симпатії духо-

венства не повинні бути основою до організації віроісповідного сепаратизму, пропагандованого „Руським Голосом“.

Відірвання сепаратистичних змагань частиною культурних кастратів і політичних змотилівців є ударом у спину українського народу, є утруднюванням його важкої боротьби на тернистому шляху всебічної еманципації. Над цим повинні подумати „благі сини“ якоїсь дивоглядної „руськості“ і вернутися до єдності зі своїм народом.

Українські справи в Румунії.

Вибори до громадської ради в Чернівцях.

Вибори до громадської ради в Чернівцях відбулися, як заповідають деякі політичні круги, перед 1. січнем н. р. Націонал-цараністи ведуть уже переговори в справі створення виборчого блоку. Одна з місцевих газет принесла вже вістку, що з жидівською партією Ебнера пакт майже заключений, німецька народна рада заявила в розмові з бурм. Савчуком-Саяну за співділенням з нац.-цараністичною партією, Українська Національна Партія прилучиться також до правительственного блоку, а також обидві групи поляків (Шимбонча і Фріда) висказалися за співпрацю з націонал-цараністами. Проти цього блоку підуть ліберали і соціалдемократи. Крім цього мав би створитися незалежний горожанський блок під девізою: „Громада без посіпаки“. До правительственного блоку мала би приступити й жидівська група Союзу Румунських Жидів, на чолі якої стоїть д-р Касснер. Група д-ра Штраухера покищо противна. — До цих інформацій додає „Час“, що з Українською Нац. Партією не було до сьогодні ніяких офіційних переговорів та що від розмов на женецькому ґрунті дотепер багато чого змінилось. Українська Нац. Партія зійдеться зараз по приїзді президента д-ра В. Залозецького й займе своє становище до всіх біжучих справ, між іншим також до громадських виборів у Чернівцях.

Проти українського учительства.

Пенсіонування старих урядовців у Румунії переведе правительство з днем 1. січня 1930 р. не обсаджуючи їх місця новими силами, щоб таким чином облекшити державний бюджет. Уже виготовляються всілякі докладні списки всіх урядовців, котрі скінчили 57 літ життя або є вже на службі 30 літ. Між учительством на Буковині матиме це таке значіння, що багато українських учителів підуть на пенсію, а правительство тоді скаже, що воно навіть радо відновило би науку в українській мові, та нема кому вчити. Вже й тепер по багатьох чисто українських селах боляй на папері нема укра-

ПЕВ ЯСІНЧУК.

5)

Америка та її характер.

Вашингтон і його „національна саля“. — Зріст Нью Йорку. — Техніка й торгівля.

Багато поважніший, статочний Вашингтон, обданий окремо на столицю в окремому повіті. Говорити про красу цього міста забрали би багато часу. А на мою думку — воно найгарніше в Америці й уповні гідне того, щоб бути столицею великої держави й великої нації.

Будоване продумано. Величаві палати серед обширних парків, залізнична стація, почтовий будинок, галерея образів, академія наук, національний музей, будинок міністерства війни та конгресова бібліотека, це зовні і внутрі архітектори. Над усім царює слашанка „Капітол“ з банею, який мабуть у світі рівної нема. Горюча вночі від яркого світла, це степенує той чар, який викликає і без світла. Для великих, тагорди й захоплені там „національна саля пам'ятників“, де кожний стоїть має право поставити по два пам'ятники тих людей, яких там признають за найбільших. Немов на раду в справі великої вітчизни посходились і задумано поставали найкращі сини „ової Америки: виховники, правники, проповідники революції, народні трибуни, письменники, винахідники, генерали. Посередній мармурової дошки в тієї саля біла збірка. Це місце де уладжено гроб для Джорджа Вашингтона, теорія Зауцення Держави і його жінки Мартин. Але громада Вернон, де Вашингтон жили, не хотіла платити їхніх тайних останків. Гробниця стоїть порожня, а збірка достойники лишались без провідників.

В цьому місці пам'ятники не губляться так, як у Нью Йорку. Про це подумано заздалегідь. Нині найвищий у світі обеліск, пам'ятник Вашингтона має 555 ступ, близько 200 метрів, а пам'ятник президента Лінкольна у виді величезної білої грешкої святині з мармору на 36 поєнських стовпах (стілбики було на того часу стейтів) не має собі рівного. Поважно й гордо сидить у тім

святині зі стоядів великий Лінкольні й лагідними очима розглядає зростаючу державу.

Очевидно, що при всяких прикметах американця, не треба робити з нього ярого начололіва, Титана, чи особливого героя воєн. Цей буде хмародери, бо хоче витратити свою енергію й довершити чогось великого. Коли він осів на преріях, то це жадає відкрити чи щось подібного.

Людина так там живе, як вимагає потреба, окружені обставини. Коли Нью Йорк почав будувати хмародери, то просто тому, що склади острови, на яких він простягається, стиснені з усіх боків водою, не дають спроможності поширитися тому місту, що як один з найбільших портів світа мусить прискорено зростати. Одинокий напрямок, куди він може рости, це у роздух, у гору. Міліонівий масі навіть легше порушитися на меншому просторі. Це видно добре по Шікаго, в якому на просторі поверх 220 англійських квадратних миль не дуже те вигляд комунікується. Решта — вже тільки конкуренція й насладування.

Нью Йорк надає „тон“ Америці. Коли він має хмародери, то кожному „порядковому“ місту треба їх також мати. Коли Нью Йорк має хмародери на 36 поверхків, то Шікаго хоче побудувати на 74 поверхів і т. д. Те саме діється у фарм-стейт. Коли схід виповнився промислом та, що міста майже лучаться, тоді різниці треба було йти на захід, де простору довільно. Цього не робиться задля самої роботи, тільки задля кончності, чи хочби задля вигоди, яку американець так любить, що якраз на те прибирає майно, щоб її мати.

Це не є ніякий вплив надмірної воді, коли він галить 15 поверховий дім, який збудовано перед роком, а буде на тому ж місці понині, на 50 поверхів. Холодна розв'язка та обчислення, що дім на 50 поверхів принесе більше доходу, як той на 15. Але коли до того доєднається, то вже не буде хитачи у виконанні. За кілька місяців буде стояти 50 поверховий будинок. Так, за кілька місяців в Америці залядо скоро розвивається життя, щоб можна було напарити будову хочби і ти-

сячами робітників. На це є машини, які роблять простішу роботу скоро і точно. Вони викопать північ і вивезуть землю з під них, машини набоють залізних рур на підставу фундаменту, машини натруть шутру й намішають з цементам, машини подадуть миттю увесь будівельний матеріал на найвищий поверх, зі залізними траверсами включно. Кілька десятків людей вистає до поміч машини. На виконання цієї системи праці витрачає американець чимало уваги й часу.

Тільки в той спосіб міг Форд піднести продукцію авт до 58 штук на годину, тільки іспадок знаменитої організаційної праці, яку творив на себе машина, можливе, що в шікаговських рівнинах в одному кінці фабрики загаяють живі сини, а в другому кінці падають залужені шинки; тільки внаслідок вишестатей до найменших подробиць людської праці може одна шікаговська компанія бити річно 15,768 000 штук худоби, себто рівно 30 штук на мінуту.

Торговля в американці, це ніяке добродіє чи патріотичне діло. Підприємчівство і солідність купця, дешеність і якість вразу, усажність та масова промисла товару, остаточно і ретельно рішає, чи бізнес росте, чи кінгає. Час до часу уладжують випроложу товару, тасом проложу полижаче звичайної ціни. Лучення торгівлі у компанії побільшує капітал до обороту й хорить від конкуренції та зменшує ризик. А чиєсь і торгівлі одної компанії в різних місцях міста чи в різних містах не допускають, щоб якийсь товар пропадав. Бо, що не діє в одному місці, це може йти в другому.

Є такі торговлі одної компанії в Зауценні Держави і Канаді, де нема дорожнього товару, як по 5 і 10 центів. Є такі самі, де товар є по 25 центів. А є торговлі, які дають вагооду, якби покупець не дістав якогось товару (крім живих звірят), за якими питає. Всюди праця поділена, уперіодкована. У великих крамницях для вигоди клієнтів перевозять їх з поверху на поверх чи ереними підйомами та рухомими сходами.

(Продовження буде.)

іських учителів. Українці мусять самі про це подбати, щоб наші діти приватно вчилися українською мовою.

Вокально-фортеп'яновий вечір.

В суботу 26. п. м. відбудеться в залі Народного Дому в Чернівцях вокально-фортеп'яновий вечір п-ни Івонни Синенко-Іванницької (фортеп'яно) і п-ни Галики Василюк (вокалі). У програмі входять твори: О. Нижанківського, С. Людкевича, Я. Лопатинського, Д. Сичинського, Миколи Бойченка з українських композицій, а з чужих творів Моцарта, Пуччіні, Сметани, Томаса, Брамса, Сен-Санса, Скрибін, Шопена. — Найближчої неділі (неділя, год. 11-та передпол.) обидві артистки влаштують у тій самій залі народний концерт для широкого загалу.

За океаном.

Організація пань при Українській Стрілецькій Громаді.

Дня 15. п. м. відбувся в Нью Йорку перший організаційний збір пань при Українській Стрілецькій Громаді. Голова Української Стрілецької Громади, д-р В. Галан, пояснив зібраним, що завданням організації пань буде помагати Українській Стр. Громаді в підготовці українського жіноцтва до національної праці. Членів організації можуть бути всі українки від 16 року життя, оскільки вони сприяють праці Стрілецької Громади та підчиняються постановам її статуту. Організація буде переведена в такий спосіб: У склад Головної Управи входять: пані Анна Середя, голова; пані Катер. Дубас з Філадельфії, Марія Кінаш з Елізабет, Катерина Тарнавська з Шیکاго, як заступниці голови; п-на Слава Кінаш як секретарка; п-на Валя Кудик як скарбничка. Праця організації жінок буде вестися в чотирьох комітетах: комітет опіки над інвалідами Української Армії з завданням переводити збірки на будову дому й удержання інвалідів, комітет опіки над дітьми і молоддю, під кермою п-ни д-р мед. Нат. Пелехович з Нью Йорку, має завдання зайнятися допомогою дітям бунувших членів Української Армії, комітет Червоного Хреста, під проводом п-ни В. Лисяк з Перт Амбой, має завдання попрацювати кроки до створення окремої установи Українського Червоного Хреста в Америці, комітет бальний, під кермою п-ни Йос. Ярема як голови і п-ни Слава Сподієвська як секретарка, має завдання підготувати річний вечір-бенкет з нагоди з'їзду Української Стрілецької Громади. Збори рішати звернутися з закликом до українського жіноцтва в Америці, щоб воно аступало масово в члени організації пань при Українській Стрілецькій Організації з осідком у Філадельфії.

Поворот Д-ра Кібзєя.

Український лікар з Дітроїт, Миш., д-р Амброзій Кібзєй, уже вернувся з наукової подорожі по Європі. Він виїхав був до Європи з власної спонукки для поширення свого лікарського знання в європейських університетах і шпиталях. Д-р Кібзєй був у Лондоні, Берліні, Відні, Львові і Києві. Повернувшись до Дітроїт, взяв знову лікарську практику і, як перше, дає живу участь у громадському житті дітям української України. Він саме витав сен. Кісінського після її приїзду до Дітроїт.

Українсько-німецький концерт.

У Вінніпегу, Манітоба (Канада) відбувся 26. вересня спільний українсько-німецький концерт, що пройшов з великим успіхом.

Ревеляції Бесідовського.

"Матері" почав друкувати ревіляційні статті Бесідовського. В першій статті обговорює Б. устаткування Раковського як становища амбасадора в Парижі. В 1927 р. Раковський дістав італіанці, щоб на випадок війни між СРСР і якоюсьбудь європейською державою видати візозу до комуністичної країни та почав диверсію. Вже тоді Раковського підозрювали в нелояльності та мали його усунути зі становища амбасадора. Найбільше захищали Раковського переговори в справі евакуації передовоїх і воєнних рос. донців Франції. Тоді Сталін відав Бесідовського з Толькі та поручив йому вчасно керувати бізнесом амбасадора в Парижі. Проти Раковського крім Сталіна був ще Чичерін. Сталін сказав Бесідовському, щоб без огляду на те, що СРСР, потрібне гроші, не наважувався нових рокам із фін. колами Франції, бо його попередник Раковський зрадничав на положення. Сталін поручив Бесідовському направити та полішити власним з Чичеріном, чим без сумніву зможе призначити на себе Філадельфію.

На теми громадського самоврядування.

Відносини в стрийському міському самоврядуванні.

(Доповість зі Стрига.)

Вже кілька літ править містом Стригем паназі комісарі, які господарять громадею з добром правлять по комісарській. Стрийське громадянство нетерпеливо очікувало звесення комісарщини, та наліз заважа.

Вибрана осіню 1927 р. громадська рада настільки переваги українсько-жидівського блоку над польським навіть не змогла уконститууватися. І записано та введено знову комісаря. Комісаром іменовано білоруського до п. Морачевського почесієса Войцеха Омгу, залізничного кондуктора, а його наступником пенсіонер, польський майора Рітнера. На 1-го платного асесора покликано д-ра Гольдберга, а аж на другого безплатного асесора д-ра Калуського. Тутешній староста, а колишній комісар поліції у Львові, Палочковський іменував для Омги прибічників раду, до якої покликав 18 поляків, 7 жидів і аж 5 українців, дарма, що українці становлять 1/3 населення міста, а жидів є значно більше. При виборах вишло 18 радних поляків (при допомозі жидів асиміляторів), 17 жидів і 12 українців замість 13, коли в 1-й колі жиди не допомогли і 1 українців переправ!

Не тільки собі уявити, як господарить серед таких обставин громадським майном теперішня управа. Во треба знати, що Стрий є великою і багатим громадою, яка ще до недавня була власнотелькою 2.000 моргів землі, в чім було 700 моргів дубового ліса і околом 40 будівель.

Громадське добро розпродується за безцінь, роздаються тисячі виділяється на субвенції і подорожні на всякі вистави, на діти і неспотрібні, часті репрезентативні комісарські подорожі, хоч сам комісар, як кондуктор, білету не платить, та має 800 зол. місячної платні. Попри те утримується безліч добре платних урядників.

Громадяни аж утискаються під тягарем шораз то нових громадських податків, а діри щорічного дефіцитного бюджету в року на рік затається продажем 1800 куб. м. дубини з громадського ліса, з якого вже й малюшко осталося.

Ось образки: В р. 1924 за попереднього комісара, продало громадські касарні вложени з 29 мурованих будівель враз з 60 моргами землі в місті для війська за 500.000 зол. (пів мільона), коли таку вартість представляє чи не кожна будівля (казарня) в окрема, не говорячи вже про 60 моргів землі. А місто за саме тільки введення електричної сітки на кількох вулицях міста заплатило 700.000 зол.

Минулого року подаровано війську на порохівню вілканачити моргів доброго ґрунту, а 6 моргів на спортовий майдан, на якого урядження додано ще кілька тисяч зол. В тім самім часі подаровано Балкові Польському в Стрию в центрі міста будівельну парцелю, але на будову ланні, (якої і досі на скандал у 40.000-нім місті нема) мусів магістрат парцелю за грубі гроші купити.

Міські ґрунти за безцінь паяматсь польським дітям і спекулянтам, які свої власні землі внарендовують жидам, а самі арендують міські ґрунти і то в дуже оригінальний спосіб, бо коли лаємсь за річний чинш оферує 44 і пів вагона збіжжя, то магістрат вимагає і бере від нього лише 44. Зате наших господарів до паяму тих ґрунтів не допускається.

Коли весною цього року піт села Грабінця разом з іншими селянами вніс найвищу оферту і по великих трудах рада ухвалила наймити йому ґрунт, — то комісар що ухвалю анулював, а ґрунт за додатково внесену нижчу ціну винаймає польському ділчові Ончикевичеві, який свій власний двір з ґрунтами у Нежухові під самим Стригом наймає жидам. Подібних справ є багато та про неї писати годі.

Іменована лише для форми і від влади залежна прибічна рада, якій у більшій частині паямні громади не належить або зовсім не ставить опору цім руйнівним господарстві, або якщо і ставить, то і на це є рада, бо тоді комісар або інші чинники ухвалю заважають.

Що така господарня громадським майном повинна кобус приносить користь — це річ певна. Зате управа міста веде крайню пошестичну політику, дарма, що все тодішнє, що жадної політики, ані національної ріжнни і в справах міста не робить. Якаж це виглядає в практиці?

Ось зразки: Комісар Омга, мабуть щоб відвличитись Морачевському за підтримку, поставив весною ц. р. на разі внесок, щоб Морачевського зробити почесним громадянином Стрига та в його честь назвати дотеперішню вулицю Титарову його іменем.

Радні українці поділилися на те, але з тим застереженням, що ухвала громадської ради це в року 1918, якою на внесок тодішнього старости Ченієвського озного тесно ухвалено назвати вулицю Трибунальську вулицю Євгена Одеського, буде теж переведена в життя.

Застереження не прибічна рада припала до відомі і ухвалила рівночасно зміну назв обох цих вулиць.

В кілька днів потім вулицю Титарову перехрестили на Морачевського, але Трибунальської ні, бо старості ухвалю заважає тому, що назва вулиці Трибунальської має, мовляв, зли Польши, "історичне значіння" і її зміняти не варто.

В магістраті нема ні озного урядника українця, хоч туди подається їх багато з повними кваліфікаціями. Іх не приймають, а посаду займає некваліфікований поляк, зразку тимчасово, аж поки не набуде вимаганих кваліфікацій. Ось те один примовний зразок: На весні ц. р. помер міський ветеринар, а на його місце магістрат оголосив конкурс. Вимоги конкурсу між іншими були такі: три роки практики і "фізичальний іспит". Польня вступило 9. Втім вимогам конкурсу відповідав лише один кандидат, але українців і тому посади не обиджало, конкурс анулювано і ухвалено по ліній часі розписати новий, але вже з меншими вимогами, бо не вимагано 3 літньої практики. Розуміється, що посаду міського ветеринара заступав провізорично цього року абсолютний ветеринар — поляк, який аж в горі на ту посаду призначений і ради котрого конкурс анулювано, а містак змінено.

Подібних випадків є більше. На весні ц. р. номер 1-ий асесор д-р Гольдберг, а на його місце іменовано також жидя д-ра Шифа замість покласти 2-го асесора д-ра Калуського. Коли знову в літі ц. р. аргументував заступник комісара Рітнер, тоді автоматично д-р Шиф поплив його уряд, а д-р Калуський функції 1-го асесора і таким чином українці в самій управі дістали належного їм заступника.

Такий стан тривав дуже коротко, бо рознеслася вістка, що на місце Рітнера має бути іменований поляк проф. Каім. Тоді українська депутация зажадала від старости, щоб управа остала надалі такою, як є з д-ром Калуським як 1-им асесором, та щоб побишено число українців у раді відповідно до числа українського населення міста, а рівночасно заявила, що на випадок несполнення цього домагання всі радні українці будуть змушені аргументувати.

Староста, як звичайно, обіцяв справу якос позначити, але вже в половині вересня ц. р. іменовано Каіма заступником комісара і таким чином позбавлено українців знов їх заступника в самій управі.

Супроти такого стану, та з уваги на те, що 5 радних українців мимо всіх своїх зусиль не в силі були пошебувати зробити, рішили солідарно всі, а саме п-и д-р Калуський, Соколовський, Пич, Деряжко і Рудницький аргументували, що і на засіданні ради дня 9. жовтня ц. р. офіційно перевели і по азованні відповідно умотивованої заяви демонстративно опустили салю засідань.

Як уловляють дальші відносини, годі сьогодні сказати, та це скоро покажеться.

Стрийщина.

Після смерті Радославова.

Як це вже подано в пресі, в Берліні, а перш бундський болгарський президент міністр Радославов. Цей впаляний політик народився 1854 року, студював у Німеччині. Своєю політичну кар'єру почав ще у вісімдесятих роках минулого століття. Перший раз його вибрани президентом міністрів після прогнання князя Олександра і Багенберга, за регентури Стамбулова, що підтримував партію Радославова та був його одноподумом. Разом із Стамбуловим Радославов започаткував антиросійську політику в Болгарії.

Після вибору князя Фердинанда, Радославов був противником того князя і 1889 року був караний роком вільності за зневагу Фердинанда. По укладку уряду Стамбулова, Радославов був вибраним міністром внутрішніх справ у кабінеті Стойлова. Радославов з його партії стреміла до прилижних відносин між Болгарією і Австрією.

А коли вибухла світова війна, Радославов був одним з тих, що прихилились до воєнного союзу Болгарії з Австрією та Німеччиною. Упадок Австрії 1918 року спричинив у упадок політики Радославова та припинили його уступити місце голому кабінетові Малінова, який закликав мир із державами антанти. Радославов покинув Болгарію і разом з королем Фердинандом явив до Німеччини, де перебував аж до своєї смерті. В р. 1920 в Болгарії видано йому процес за державну зраду, а 1923 року його заслужено на досмертну вилучили і побибалили всіх болгарських прав.

Тільки в останніх часах деякі болгарі розпочали були старання, щоб старому болгарському патріоту Радославові дозволити вернути до вітчизни, але вже було за пізно.

Складайте жерган на оселю українських робітників пера.

Навіть джентельмен
не є забезпечений від простуди оскільки негайно не взяв одного до двох таблеток **ASPIRIN** щоб знову віднайти досконалий стан здоров'я.

Жадати таблеток Aspirin в оригінальній упаковці з чорною перепаскою зі знаком **Boyer**

ШПА: 6 штук зол. 1.50 — 20 штук 2.55
До набути в аптеках.

На організаційному фронті.

Турчанщина.

Дня 14-го жовтня ц. р. відбувся в селі тому "Просвіти" в Турції велике посольське віче. Віче отворив і провадив посол Великанович. Реферат про політичне й господарське положення виголосив посол д-р Блажевич, який у палкій промові порушив усі ділянки нашого життя. По цій рефераті обговорив посол Великанович справи повіту, а саме: дороги, меліорацію, регуляцію потоків, алькоголізм і організацію на господарським і просвітнім полі. Спеціальну увагу звернув бесідник на організацію молоді в Соколах і Лугах, яку тепер тягнуть до "Стельма", бо своєї молоді полякам в повіті бракує. Настрій на вічу був дуже поважний і бадьорий, а промови обох бесідників викликали у слухачів велике враження. По промовах слідували запити й інтерпеляції з різних ділянок, на які посол Великанович дав вичерпуючі відповіді. Між іншим на закид, що унів'ерситетські радні, яких є багато у громадській раді в Турції, повинні постаратися про ліпше електричне освітлення і про звільнення від шарварку мішан горішньої і долішньої Турки, посол Великанович заявив, що чувся би шастливим, якби в Турції унів'ерситетські радні дійшли до тої сили, аби могли відповідати за господарку в місті; покищо наших радних є лише 7 на 48. Зокрема в справі електрики й шарварку саме посол Великанович на спілку в двома радними унів'ерситету пропонує меморіал воеводи ще в травні 1929 р.; на тоймість ані радні жили ані поляки в цій справі нічого не зробили, хоч вони в дійсності є правлячою групою в міській раді в Турції і відповідають за всю господарку в місті і в повіті. Віче замкнув посол Великанович, визнаючи присутніх до праці й консолідації всіх наших сил для кращого завтра.

Шведська комуністична партія розв'язана.

Із Риги повідомляють, що Виконавчий Комітет III. Інтернаціоналу ухвалив розв'язати шведську комуністичну партію. Неповно розв'язано комуністичну партію в З'єднаних Державах Північної Америки, а також в Австрії й Фінляндії. Причиною розв'язання комуністичної партії в Швеції було те, що ця партія не виконувала наказів Третього Інтернаціоналу і стремилася унеможливити свою працю від московських диктаторів.

Замах на Бріяна?

Із Парижа повідомляють, що замах виконав на особу посла Дімена. Був справді звернений не на Дімена, але на Бріяна. Арештований виконавець замаху аланч Грайен заявив, що він, як учасник війни і патріот почував себе покривджим політичною сучасною французькою урядом і зовсім відчував ненависть до керівників тої політики. Після договору в Лозанні він купив собі револьвер і хотів застрілити Бріяна під час його візиту до Англії. Але поліція так охороняла того міністра, що Грайену не вдалося виконати замаху. Тепер стріляючи до посла Дімена, він хотів заарештувати проти політики Бріяна, та цього французького уряду.

Перед скликанням сойму.

Марш сойму Дашинський мав уже парадати з усіми провідниками сойм, клубів у справі проєктованої ним зміни сойм, регуляміну. Після скликання сойму Дашинський хоче скликати конвент сеніорів, який займатиметься в цій справі. Зачувати, що марш Дашинський відідає през. Мосціцького й поінформуватиметься щодо дати скликання парламенту. Кажуть, що декрет про скликання сойму буде оголошений 30. жовтня, а тоді перше засідання було би вже 31. жовтня в год. 4. попол. Колиб зайшли якісь труднощі, засідання відбулося би 1. листопада. Дня 23. жовтня радила парла. комісія ППС, яка опрацювала внесення на пленум сойму, які пропонує клуб ППС. Внесення ліній в справі заяви недовіри для уряду Світальського не поставлять на першому засіданні сойму, але шойно після ген. дискусії, яка певно відбудеться після експозе д-ра Світальського. Отже шойно наприкінці тієї дискусії зложать безпосередньо до рук марш. Дашинського внесення в справі заяви недовіри для уряду. Як наслідок прем. Світальського знову називають ген. Сосніковського, а теж концепція, що би преміером став польський посол у Москві, Пате.

Який буде новий французький уряд?

"Пті Парізієн", повідомляє, що може буде створений новий 13. Бріянів кабінет. Бріян сказав приятелям, що хотів би відпочати. "Матен" пише, що Бріян у розмові з президентом республіки пропонує на становище премієра провідника рад. соціалістів Даладіє. Беруть теж під увагу кандидатуру Еріо на становище міністра закорд. справ, а Даладіє на становище міністра війни. Говорять теж про кабінет лівих з Поль Бонкур. Преса зазначає, що криза затягнеться довше та що колиб навіть Бріян не скотів бути преміером, для нього зарезервують теку міністра закорд. справ. Соц. фракція радила над політ. положенням. Кажуть, що Поль Бонкур сказав, що він готовий прийняти місію утворення кабінету та зайнявся за участю його партії в уряді. През. Думерг прийняв президентів фінанс. комісії сенату й палати, а потім голова парла. партій Бонкур, як вишов із Елізейської палати, сказав, що хоч криза почалася в зв'язі з питаннями закорд. політики, не затронула Бріянової політики.

За поворот Бесідовського.

"Руль" повідомляє, будьто би більшовицька влада поручила фр. комуністичному письменникові Барбіосові та Велі-Кутієрові намовити Бесідовського вертати в СРСР. У заміну за добровільний поворот більш. влада гарантує Бесідовському, що віддасть його під суд лише за розтрата грошей, а розправа відбуватиметься при зачинених дверях.

Боятися замаху на Сталіна.

На вічу рос. емігрантів, яке відбулося в Парижі під проводом Керенського, Бесідовський сказав, що не вірить у відбудову рос. монархії, не вірить теж в устійнення дем. ладу, а гадає, що більшовицьку владу заступить якийсь спец. рід фашистського устрою. Більшовики бояться передової війни та замаху на життя Сталіна. Смерть його спричинила би заг. заколот в Москві.

Змова в більш. амбасаді в Берліні.

З Москви повідомляють, що агенти ДПУ викрили змову, в яку вмішаних було багато урядовців більшовицької амбасаді в Берліні та членів торгпредства в Німеччині. Багато членів більш. амбасаді в Берліні відкликали. Афера ця пригадує аферу Бесідовського. Закорд. повноважності ДПУ останніми часами поширили значно.

Недуга Клеманса.

Париська преса пише, що стан здоров'я Клеманса погіршився. В останніх днях його серце функціонує так слабо, що лікарі були примушені давати йому камфорні ін'єкції. Клеманс зовсім упав на силах і його здоров'я бувають поважне занепокоєння серед лікарів і родини.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8.85 00—8.88 30, канадський долар 8.80 00—8.80 50, чеська корона 0.26 33—0.26 50, австрійський шілінг 1.25 00—1.25 50, румун. лей 0.05 00—0.05 25, французький франк 0.34 50—0.34 75, швейцарський франк 1.71 50—1.72 00, фунт штерлінгів 43.30 00—43.50 00, радянський червонець 17.00—17.50, німецька марка 2.12 00—2.13 15.

Замах на президента Чілі.

Повідомляють із Сант Яго лі Чілі, що незапланований стріляв на президента респ. Чілі. Замах не вдался. Виконавця замаху придержали. Це 17-літ. анархіст Люї Рамі Рес. Причини замаху досі не устійнені.

114 обвинувачених.

У Ростові н. Доном викрили надужити, що доходить до 124 тис. карбованців. Між 114 обвинуваченими є 52 члени комуністичної партії.

НОВИНКИ

— Міські театри мають директора. Є ним бувший директор Малеого Театру у Львові п. Людовик Чарновський, від якого минулого року місто відкупило арендований ним Малий Театр, не маючи другої сали і на те, щоб позбутися небезпечного суперника для міських театрів. Малий Театр під проводом Чарновського мав постійно свіжий репертуар і ангажував увесь час позамісцевих визначніших акторів на гостинні виступи, чим притягував публіку. Міська рада, вибираючи між ріжними кандидатами на директора, зупинилася на п. Чарновському головним в тій думці, що він зуміє поєднати з фаховим знанням театральних справ (сам він актор і довголітній директор) організаторський хист, щоб не порушити призначеного субвенційного фонду. Оба театри вилендовано дир. Чарновському до 31. серпня 1930 р., з тим, що місто виплатить йому титулом річної субвенції 840.000 зол. (місячними ратами).

— Самовбивство і вбивство в читальні "Просвіти". В Андріївці, коло Роздолу відбувалася в читальні "Просвіти" забавка, на яку прийшов і нещасливо закоханий Іван Гнатів та його була наречена Анна Макітра. Закоханому парубкові не подобалося, що його дівчини танцює з другими парубками і він почав їй за це докоряти. Весела Анна Макітра відповіла йому, що би він залишив її в спокою і пошукав собі іншу дівчину. Тоді заздрісний Іван Гнатів стріляв до дівчини з револьвера і убив не тільки свою наречену, але і ще одну дівчину, Анастасію Гешин, що танцювала з парубками, не сподіваючись нещастя. Дві дівчини впали трупом, а Іван Гнатів, вистрілявши ще раз собі в чоло і згинув також біля своєї коханої.

— Помер президент палати адвокатів. Дня 23. жовтня помер у Львові на 69 році життя президент палати адвокатів д-р Михайло Грек.

— Вломи. Вночі 23. жовтня злодії вломилися до бюро транспортного т-ва фірми Шенкер і С-ка при пл. Марійській 9. і забрали з каси 7.000 зол. — В окр. суді в Чорткові вломилися акрали суд. депозити. Як підозрілих арештували Мар. Падковського з Білої і Мих. Ткачука з Каловца.

— Хто скочив під поїзд біля Кульпаркова? Як ми вже писали, на днях скочила під поїзд невідома дівчина, при якій не знайдено жадних документів. Поліції вдалося ствердити, що самовбивниця називається Ольга Ковальчук, і що це була 19 літня служниця, родом зі Стрия. Причин самогубства не в'яснено і досі.

— Пожежі. В Ясеневі, коло Березова, в неділю, коли всі селяни були в церкві на богослуженні, діти гралися сріпками і підпалили будинки 6. господарів, та спричинили шкоду на 100 тисяч золотих. — В Геніківці, коло Бібрки згоріли будинки Марії Ріпещої. Огонь був правдоподібно кимсь піджогений.

— Вбивство в тюрмі. В криміні заведенні в Дрогобичі підсиджував 13-літню кару Михайло Проць, засуджений за вбивство. Разом із ним сидів у в'язниці Адам Грег, також засуджений за вбивство. Між ними двома в'язнями панували в тюрмі постійні сварки й суперечки, про що знала і в'язнична сторожа та інші в'язні. На днях ці обидва вороги рубали на тюрмиських подвір'ях дрова і знов почали сварку. Роздратований Михайло Проць ударив сокирою Адама Грега в голову і убив його. Тепер дрогобичський суд буде судити Проця за друге вбивство.

— Дикий кабан на вулицях Коломиї. Мешканці Коломиї мали на днях неабияку сензацію! Вранці в год. 7-й на вулицях міста появилася дикий кабан, якому, очевидно, стало нудно в лісі і йому забажалося побачити Коломидю. Цікавий кабан перейшов вулицю Писудського, потім хотів оглянути Алею Свободи, вулицю Беднарського та інші вулиці. Поліція вганяла за кабаном з кісами і хотіла його вбити, але кабан перехитрив поліціантів і здоровий та цілий покинув Коломидю і вернув до ліса, задоволений, очевидно, своїм гостинним виступом у столиці нашого Покуття.

— Українська Порада Матерей у Львові, вул. Ходорівського 15, розпочала поширення діяльності під проводом д-ра О. Приймич. Як на-

В друкарні Видавничої Співки «Вісник» Ринок 4. 10